

Oponentní posudek na diplomovou práci Bc. Martina Jandy

Vývoj bytové výstavby v souvislosti s regionálním populačním vývojem Česka

Předložená diplomová práce Martina Jandy je rozdělena do následujících hlavních, vnitřně strukturovaných kapitol: 1. Úvod, 2. Obecná východiska práce, 3. Metodika a data, 4. Vývoj bytové výstavby v Česku, 5. Populační vývoj Česka, 6. Analýza souvislostí mezi bytovou výstavbou a populačním vývojem v obcích Česka, 7. Závěr. Dále následuje nečíslovaný Seznam použité literatury a datových zdrojů a Přílohy. Práce má celkem 85 číslaných stran.

Jak píše autor v abstraktu, hlavním cílem práce bylo analyzovat a popsat vývoj bytové výstavby v souvislosti s regionálním populačním vývojem Česka v letech 2000–2019. K analýze dat byla využita prostorová autokorelace (LISA) a Webbův graf, který se využívá k analýzám regionálního populačního vývoje. Sledovány jsou oblasti s nadprůměrnou a naopak podprůměrnou bytovou výstavbou ve čtyřech pětiletých obdobích. V úvodu autor zmiňuje širší problematiku bytů, bytové výstavby, srovnání s dalšími evropskými zeměmi, finanční záležitosti spojené s byty, z čehož je patrné, že problematika bydlení je komplexní jev, který má *především* vazbu na ekonomickou situaci párů, které řeší svoji bytovou situaci, ale i celkový stav rozvoje společnosti.

Ve druhé kapitole vymezuje východiska práce, tj. předmět diskurzu demografie a geografie. Z této části je patrné, že vymezení se liší podle původu autora (demografa vs. geograf), což je ale po pravdě řečeno vcelku jedno. Pochvalu si zaslouží zahrnutí prací prof. Roubíčka, který se této problematice věnoval dlouhodobě, což může oponent osobně potvrdit. V další části jsou diskutovány záležitosti spojené s urbanizací, suburbanizací, deurbanizací, reurbanizací, což jsou pojmy primárně geografické, mající však vztah k předložené práci.

Třetí kapitola je věnována metodice a datům, v části 3.1 je na konci prvního odstavce zmíněna srovnatelnost dat v čase – problematika sjednocení územní struktury. Oponenta by docela zajímalo, *jak* byla tato srovnatelnost zajištěna, protože to je docela složitá problematika (např. výměny území mezi obcemi, integrace a dezintegrace obcí). Rovněž je poněkud zvláštní úplné opomenutí výsledků sčítání, přesně řečeno *sčítání lidu, domů a bytů*, které má nepochybně přímou vazbu na populační vývoj. Je však pravda, že práce s daty sčítání by vedla autora úplně jiným směrem. V metodách jsou zmíněny klasické demografické míry a větší pozornost je věnována méně používanému Webbovu grafu. V další části je uveden pojem prostorové autokorelace, vhodnější by bylo přímé citování jeho autora (Luc Anselin). Více pozornosti by si zasloužilo hodnocení síly autokorelace, což by snad vedlo k opatrnější interpretaci výsledků v další části práce, stejně jako by si mnohem více pozornosti zasloužila prostorově vážící funkce, což je primární problém všech

autokorelačních úloh. Vedle Moranova I existují další míry prostorové autokorelace, ty však nejsou v této části vůbec zmíněny. Dobré je rozebrání statistických testů, včetně interpretace hodnot Cramerova V. To u Moranova I chybí, Anselin to v literatuře samozřejmě má.

Čtvrtá kapitola je věnována bytové výstavbě. Autor v úvodu této části píše o dostupnosti dat po druhé světové válce, avšak v další části cituje výsledky sčítání z roku 1930 (kde výsledky za byty se týkaly jen velkých obcí). Těžištěm práce jsou data za posledních dvacet let. Problémem všech prací tohoto typu je srovnatelnost výsledků za různě velké obce, což je dobře patrné z obrázku 9 a výsledků za hlavní město Prahu. To se často řeší prací s městskými částmi u měst, které městské části mají. Pátá kapitola se týká populačního vývoje Česka a správně jsou zde uvedeny hlavní etapy poválečného populačního vývoje. V další části této kapitoly je věnována pozornost výsledkům prostřednictvím Webbova grafu, textově jsou podrobně rozebrány, tabulky k této části jsou pak zahrnuty do příloh.

Šestá kapitola je patrně pro předloženou práci klíčová, protože obsahuje souvislosti mezi bytovou výstavbou a populačním vývojem. Přesněji řečeno se jedná o korelaci těchto dvou jevů, protože souvislosti jsou mnohem komplexnější, jak naznačil autor v úvodu práce. Problémem této části je relativně nízká hodnota Moranova I (0,14; 0,23; 0,18), která částečně snižuje validitu předložených výsledků a autor se měl pokusit s tím něco udělat. V další části se autor věnuje analýze kontingenčních tabulek pro zjištění závislosti (s. 53). Pokud autor používá tyto testy, měl by rovněž uvést signifikanci výsledků, resp. na jaké hladině významnosti je počítá. Dochází k očekávatelnému výsledku, že v obcích s nadprůměrnou bytovou výstavbou došlo k nadprůměrnému přírůstku obyvatelstva a naopak (s. 57). Tyto skutečnosti jsou rozebrány docela podrobně (což je správně), oponent se však domnívá, že zajímavější by bylo analyzovat příčiny této ne/výstavby, charakteristiky ekonomického a sociálního rozvoje daného regionu v posledních dvaceti letech. V závěrečné části jsou shrnuty poznatky z předchozích kapitol.

Celkově je možné konstatovat, že se jedná čtivou práci s množstvím pěkně zpracovaných grafů a tabulek na základě vlastních výpočtů. Přes dílčí výhrady, které se týkají zvoleného přístupu a některých statistických postupů, doporučuji tuto práci k obhajobě.

Ing. Jaroslav Kraus, PhD.

V Praze 1. ledna 2021